

8. Захаренко О.А. про родинне виховання / укладач С.О. Захаренко; за ред. Л.І. Прокопенко. - Черкаси: Вид. ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2006. – 100 с.
9. Захаренко О.А. Роздуми, поради, мрії / О.А. Захаренко; ЧНУ імені Богдана Хмельницького.- К.: Наук. світ, 2006. - 52 с.
10. Захаренко О.А. Слово до нащадків / О.А. Захаренко; АГП-І України, МОН України. - К.: СПД Богданова А.М., 2006. - 213, [3] с.
11. Захаренко О.А. Школа над Россю / О.А. Захаренко, С.М. Мазурик. - К.: Рад. школа, 1979. - 148, [4] с.
12. Захаренко Олександр. Поради колезі, народжені в школі над Россю: Роздуми педагога. - Черкаси, 2005. - 90 с.
13. Захаренко С. О. Проблеми родинного виховання у творчій спадщині О. А. Захаренка : автореф. дис. канд. пед. наук : 13.00.01 / С. О. Захаренко. - Київ, 2008. - 24 с.

Колосова А. В.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

СУТЬ ТА ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «ПРОФЕСІЙНИЙ ІМІДЖ ВИКЛАДАЧА ЗВО»

Спершу поняття «імідж» у межах вітчизняного менталітету громадської свідомості переважно тлумачилося у значенні його зовнішнього вияву – одягу, зовнішності, манери говорити. У такій інтерпретації, тобто на рівні його зовнішніх атрибутів, суть цього поняття пояснювалася досить поверхово. Воно, не маючи більш чіткого визначення та доказів функціонального призначення, часто підлягало різкій критиці щодо некритичного запозичення з англійських джерел, що свідчило про необхідність більш ретельного наукового опрацювання.

В. Шепель [7] дійшов висновку, що імідж – це збірне поняття. Це образ, як та форма життєвияву людини, завдяки якій «на люди» виставляються його найсильнодіючіші особистісно-ділові характеристики. Серед останніх щодо іміджу керівника нового типу автор виокремив такі:

– комунікабельність (здатність легко налагоджувати контакти з людьми), емпатійність (здатність до співпереживання), рефлексивність (спроможність зрозуміти іншого), красномовність (здатність здійснювати вплив словом);

– моральні цінності, психічне здоров'я, вміння усувати конфлікти, вміння спілкуватися;

– життєвий і професійний досвід особистості (у тому числі інтуїція в ситуації спілкування) [3, с. 16].

Дефініція «педагогічний імідж» є доволі новою і малодослідженою. «А педагогам, їм ніби-то можна і не думати про імідж, їм потрібно лише турбуватися з приводу успішності та вихованості, а не з приводу власного образу в очах вихованця. Достатньо було мати скромний, охайний, загалом – пристойний вигляд» [6]. Однак не слід забувати, що імідж викладача здійснює суттєвий вплив на імідж закладу освіти, що не може не позначитися на популярності й авторитетності останнього.

Поділяємо думку авторів [1, с. 631] про те, що професійний імідж педагога – це емоційний образ, що складається з низки формотворчих компонентів, визначає рольову відповідність особистості викладача до суспільно визнаних норм та вимог щодо його професії з боку колег, здобувачів освіти і громадськості.

Імідж викладача формується за допомогою системи складових, комплексне поєднання яких може справляти позитивний вплив на здобувачів вищої освіти та здійснення викладачем успішної діяльності, серед яких:

– аудіовізуальна особистісна культура, тобто мовленнєва правильність, поведінка, стиль одягу та його відповідність тій чи іншій ситуації, вміння представляти інформацію певній цільовій аудиторії;

– поведінка викладача в різних ситуаціях (у професійному колі серед колег та здобувачів вищої освіти, вміння тримати власний емоційний стан під контролем та знаходити способи комунікації, спільну мову з різними типами людей);

- сукупність моральних й етичних цінностей викладача (сприйняття світу, ставлення до власної професії та до здобувачів вищої освіти);
- статус і самооцінка викладача (належне окреслення своєї ролі, педагогічних можливостей та професійних рис в освітньому процесі);
- сукупність особистісних якостей (повага до інших людей, почуття гумору, доброта, толерантність).

Представлений вище перелік не є абсолютно повним, у процесі знайомства викладача зі здобувачами вищої освіти та сприймання його іміджу застосовується більше рис характеру та якостей індивідуальності, які є важливими для кожного учасника освітнього процесу ЗВО.

Активними видами прояву суті й змісту педагогічного іміджу є його функції. Г. Євтушенко [1, с. 631-632] детально розглянуто їх суть:

1. Особистісно підвищена функція, зміст якої полягає в тому, що позитивний імідж педагога сприяє створенню його індивідуальності, виділяє його серед інших, свідчить про його прагнення та духовні цінності.
2. Суть функції комфортизації міжособистісних стосунків полягає у доброзичливішій взаємодії між викладачем і здобувачем вищої освіти, дотриманні педагогічного такту.
3. Функція соціального тренінгу нині є надзвичайно важливою, тому що дає педагогу можливість модифікувати свою поведінку відповідно до мінливих умов суспільства, та пристосуватися до них.
4. Психотерапевтична функція – позитивний імідж сприяє здобуттю педагогом громадської поваги та визнання, забезпеченню впевненості у своїх силах та позитивного ставлення до життя й роботи.
5. Функція психологічного захисту дає педагогу змогу приховати ті чи інші недоліки, що властиві кожній людині, знизити тривожність, спрямувати всі зусилля для забезпечення належного освітнього процесу у ЗВО.

Процес формування іміджу характеризується своєю багатоетапністю. Так, наведемо основні з них, представлені українським ученим В. Олексенко:

- сприйняття образу, що стане підґрунтям для конструювання іміджу – на цьому етапі особливо суттєвий вплив чинить реальний образ викладача; якщо він відсутній, здобувач вищої освіти може створити його з власних ідеалів;
- пристосування справжнього іміджу до ідеального з урахуванням особливостей педагога;
- програвання та примірювання бажаного іміджу до справжнього образу викладача;
- входження в образ під час викладацької практики;
- індивідуалізація набутого іміджу викладачем [5, с. 261-262].

З метою ефективного формування іміджу потрібно забезпечити низку умов, одні з яких перебувають повністю під впливом викладача, а інші – ті, що непадвладні йому. Так, автори [1, с. 632-633] розмежували їх на умови внутрішнього та зовнішнього впливу, або на залежні та незалежні від діяльності викладача.

Імідж педагога закладу вищої освіти зумовлюється впливом таких чинників, як можливості самого педагога, освітні завдання, специфіка джерел інформації та задоволеність учасників освітнього процесу. З урахуванням вищесказаного, для забезпечення формування іміджу викладача потрібен свідомий підхід і постійне керування ним, що полягає у створенні позитивного образу педагога, імплементацію бажаних характеристик у його поведінкову форму, мотиваційну, ціннісну орієнтацію та комплексне оцінювання.

Процес формування й управління педагогічним іміджем викладача ЗВО залежить як безпосередньо від викладача, так і від освітньої системи. Усвідомлення ЗВО та інститутами післядипломної педагогічної освіти взаємозв'язку іміджу викладачів і навчального процесу сприяло розробленню та реалізації ними різноманітних заходів щодо цього питання.

Аналіз літературних праць надав можливість виокремити етапи формування педагогічного іміджу у вигляді такої схеми: перший етап – сприйняття образу, на основі якого створюватиметься імідж загалом; другий етап – аналіз інформації та уявна корекція

сприйнятого образу відповідно до ідеального й індивідуальних особливостей того, хто сприймає; третій етап – упровадження (примірювання, програвання) тих чи тих компонентів бажаного іміджу: стилю спілкування, техніки володіння жестами, одягу тощо; четвертий етап – «уживання, входження» в образ; п'ятий етап – привласнення й індивідуалізація обраного (бажаного) образу [5, с. 261-262].

Вивчення наукових розвідок таких науковців, як Т. Кулакова, Л. Мітіна [2; 4] дало змогу структурувати поняття «імідж» детальніше. Так, автори виокремлюють три типи іміджу: імідж самосприйняття, імідж, який сприймається іншими, потрібний імідж (особистий та професійний). У свою чергу, особистий імідж Т. Кулакова і Л. Мітіна поділяють на:

- 1) габітарний (одяг, зачіска, парфуми, аксесуари, взуття, макіяж, силует (комплексія);
- 2) кінетичний (хода, постава, міміка: погляд, вираз обличчя, посмішка, жести);
- 3) мовленнєвий (усне мовлення: інтонаційна виразність, культура мовлення; писемне мовлення: характеристики почерку, грамотність).

Список використаних джерел

1. Євтушенко, Г.В., Бабошко, А.І., Бушля, Д.І. (2016). Імідж сучасного викладача: сутність та особливості формування. Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського: зб. наук. пр., 11, 630-634. URL: <http://global-national.in.ua/archive/11-2016/132.pdf>
2. Кулакова, Т.Б. (2007). Имидж педагога как социокультурный феномен: автореф. дисс. ... канд. психол.н. Москва.
3. Методичні рекомендації до вивчення навчальної дисципліни «Професійний імідж викладача вищої школи»: для підготовки студентів магістерського рівня вищої освіти / Укладачі: Саяпіна С.А., Гарань Н.С., Дьоміна В.В., Коркішко О.Г., Коркішко А.В., Сипченко О.М., Топольник Я.В., Фатальчук С.Д., Черкашина Л.А. Слов'янськ: ДВНЗ «ДДПУ», 2018.
4. Митина, Л.М. (1994). Учитель как личность и как профессионал. М.: Дело.
5. Олексенко, В. (2015). Формування професійного іміджу сучасного вчителя. Проблеми освіти, 84, 258–263.
6. Черемушнікова, И.К. (2002). Феномен имиджа: социально-философский анализ: дисс. ... канд. филос. наук: 09.00.11. Волгоград.
7. Шепель, В. М. (2005). Имиджелогия: секреты личного обаяния. Ростов н/Д : Феникс.

Науковий керівник: доктор педагогічних наук, професор Данилюк С. С.

Кравець В. О.

Черкаський національний університет ім. Б. Хмельницького

АНАЛІЗ КОМП'ЮТЕРНИХ ПРОГРАМ ДЛЯ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ УЧНІВ З ІНФОРМАТИКИ

У системі освіти актуальним є впровадження в навчальний процес програм для оцінювання знань учнів.

Одним із методів діагностики знань є тестування, яке останні роки широко використовується у навчальному процесі.

До переваг використання комп'ютерних програм для контролю знань можна віднести:

1. Індивідуальний підхід до кожного учня (використовуючи програму кожен учень може працювати за комп'ютером з урахуванням свого темпу навчання та можливостей).
2. Значно полегшує працю вчителя на всіх етапах контролю (під час складання варіантів завдань, проведення контрольних робіт, перевірки результатів тестування).
3. Учні з задоволенням працюють у комп'ютерних програмах, виконуючи завдання, у яких формується позитивне ставлення до навчання, за допомогою цих програм пропонується ненав'язливий спосіб допомоги.

Тест – це сукупність завдань спеціальної форми, призначених для перевірки засвоєння матеріалу конкретної теми або декількох тем [1]

Тестові завдання відрізняються від звичайних тим, що вони є короткими за змістом, та вимагають чіткої відповіді. Формуються вони так, щоб для перевірки правильності